

***Statenstuk* 2005-215**

Onderzoek reserves en voorzieningen

Voorgestelde behandeling:

- provinciale staten op 21 december 2005
- fatale beslisdatum: 21 december 2005

Voorgestelde status: **B-stuk**

Voorstel van het Presidium van provinciale staten

Inleiding

In de statenvergadering van 9 november 2005 hebben uw staten unaniem een motie M1 aanvaard, waarin wordt besloten aan een accountant opdracht te verlenen tot het doen van een onderzoek naar de toereikendheid van of eventuele ruimte in reserves en voorzieningen in relatie tot de er aan ten grondslag liggende doelen. De motie geeft voorts aan de statenleden van de Begeleidingscommissie Accountant (BCA) opdracht om een concreet onderzoeksvoorstel voor te bereiden en ter besluitvorming voor te leggen aan uw staten.

Het desbetreffende onderzoeksvoorstel gaat hierbij.

Advies

1. Instemmen met het voorliggende onderzoeksvoorstel.
2. Een onderzoekscommissie ex artikel 151a van de Provinciewet instellen en daarin benoemen de volgende leden:
voorzitter: de heer H.P.K.M. Looman (PvdA)
leden: mevrouw A.H. Mulder (CDA)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
de heer G. Roeles (VVD)
3. Een budget van € 35.000,-- beschikbaar stellen voor het onderzoek en bijkomende kosten, te dekken uit de post Kosten dual bestuurs.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Door middel van dit onderzoek zullen uw staten een beter inzicht krijgen in de noodzaak en toereikendheid van de reserves en voorzieningen, dan wel de eventuele ruimte daarin. In de aanloop naar de behandeling van de Voorjaarsnota 2007 kunnen de staten van deze kennis gebruikmaken. Tevens zal het onderzoek aanbevelingen opleveren met betrekking tot het meer gestructureerd verzamelen van informatie en gegevens rond de reserves en voorzieningen in de toekomst, zoals door de accountant is aanbevolen in zijn advies over het weerstandsvermogen.

Argumenten

1. *De motie M1 constateert, dat er bij provinciale staten onvoldoende inzicht bestaat in de relatie tussen de doelstellingen en de omvang van de gereserveerde gelden.*
Het college van gedeputeerde staten heeft dat inzicht in zijn rapportages niet kunnen vergroten. Voorts constateert de motie, dat de accountant heeft aangegeven, dat er weinig informatie beschikbaar is omtrent de toereikendheid en noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen binnen de ambtelijke organisatie. Het gevraagde onderzoek moet hierin helderheid verschaffen.
2. *Een onderzoekscommissie ex artikel 151a van de Provinciewet beschikt over wettelijke middelen om haar onderzoek te kunnen faciliteren.*
De statenleden van de BCA hebben het onderzoeksvoorstel voor uw staten voorbereid conform de opdracht in de motie. Zij achten de BCA echter niet het geëigende forum om dit onderzoek uit te voeren dan wel te begeleiden. Zo'n opdracht valt niet binnen de taakomschrijving van de BCA. De samenstelling van de BCA wordt daarvoor bovendien minder geschikt geacht.

3. *Het gevraagde bedrag wordt naar huidig inzicht voldoende geacht voor de kosten van het accountantsonderzoek plus bijkomende kosten van de onderzoekscommissie.*
- De onderzoekscommissie zal zo spoedig mogelijk bij aanvang van de werkzaamheden een nadere begroting aan de staten doen toekomen. Na afloop van het onderzoek legt de onderzoekscommissie uiteraard verantwoording af aan uw staten over de besteding van het toegekende budget.

Uitvoering

Tijdsplanning

De Onderzoekscommissie Reserves en Voorzieningen zal uiterlijk 1 april 2006 aan uw staten rapport uitbrengen.

Financiën

Totale kosten	€	35.000
Inkomsten van derden	€	n.v.t.
Lasten voor de provincie	€	35.000
Uit het budget:		Kosten dual bestuor

Monitoring en evaluatie

De voorzitter van de onderzoekscommissie zal na afloop van het onderzoek aan uw staten verslag uitbrengen omtrent het verloop van het onderzoek en de besteding van de beschikbaar gestelde middelen.

Extern betrokkenen

Een externe accountant als opdrachtnemer van het onderzoek (zie onderzoeksvoorstel voor een toelichting).

Communicatie

Over het besluit van de staten tot instelling van het onderzoek en benoeming van de onderzoekscommissie zal een persbericht worden uitgebracht.

De onderzoekscommissie bepaalt voorts de wijze en de momenten waarop zij met uw staten en eventueel extern communiceert.

Bijlagen

1. Onderzoeksvoorstel Reserves en Voorzieningen.
2. Motie M1 van 9 november 2005.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 5 december 2005

Kenmerk: 2005011517

Het Presidium van provinciale staten

A.L. ter Beek, voorzitter

I.M. Rozema, griffier

tk/coll.

Provinciale staten van Drenthe;

- gelezen het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 5 december 2005, kenmerk 2005011517;
- gelet op artikel 151a van de Provinciewet;
- gelet op de Verordening onderzoekscommissie provinciale staten van Drenthe;

BESLUITEN:

- I. het onderzoeksvoorstel, zoals weergegeven in de bijlage, vast te stellen;
- II. te benoemen in de Onderzoekscommissie Reserves en Voorzieningen de leden:
H.P.K.M. Looman (PvdA, tevens voorzitter commissie)
mevrouw A.H. Mulder (CDA)
G. Roeles (VVD)
mevrouw G.H. Smith-Bults (GroenLinks)
- III. maximaal € 35.000,- ter beschikking te stellen uit het budget Kosten dual bestuor.

Assen, 21 december 2005

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

tk/coll.

Voorstel tot onderzoek naar de financiële reserves en voorzieningen bij de provincie Drenthe

Aanleiding

Huisaccountant Ernst & Young schrijft in het "Rapport van bevindingen beoordeling weerstandsvermogen" op bladzijde 19:

"In de Nota reserves en voorzieningen wordt overigens in een aantal gevallen niets vermeld over de toereikendheid of de eventuele ruimte in de reserves en voorzieningen. Enkele reserves staan per ultimo 2004 op nihil. Een eventueel gewenst saldo zou gevoed moeten worden uit de algemene middelen.

Wij adviseren u de bijlagen in de nota Reserves en voorzieningen in de toekomst uit te breiden met een onderbouwing van de gewenste hoogte van de reserve of voorziening en het gewenste toekomstige verloop. Op deze wijze ontstaat inzicht in het tekort c.q. overschot en derhalve in de eventuele ruimte in de financiële positie van de provincie. Bovendien verplicht dit de budgethouders tot nadenken over de noodzaak, c.q. toereikendheid van de reserve of voorziening. In de Begroting 2005 wordt het toekomstig verloop wel genoemd. Dit wordt echter slechts op summiere wijze meegenomen in de bijlagen van de nota.

Tijdens de gehouden interviews is gebleken dat weinig informatie beschikbaar is omtrent de toereikendheid en noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen. Naar onze mening dient deze informatie op meer continue basis gestructureerd door de provincie te worden verzameld en vastgelegd. Nu gebeurt dit slechts op ad-hocbasis, bijvoorbeeld ten behoeve van het samenstellen van de reserves en voorzieningen."

Op 9 november 2005 waren deze constatering aanleiding voor provinciale staten om een motie M1 unaniem aan te nemen, waarin gevraagd wordt om een onderzoek naar de toereikendheid van of eventuele ruimte in de reserves en voorzieningen in relatie tot de doelen waarvoor ze bestemd zijn.

Reikwijdte van het onderzoek

De motie M1 spreekt van "onderzoek naar de toereikendheid van of eventuele ruimte in de R&V in relatie tot de daaraan ten grondslag liggende doelen".

Er is over de reserves en voorzieningen reeds gerapporteerd door het college van gedeputeerde staten en door de huisaccountant in zijn rapport over het weerstandsvermogen. Deze rapportages vormen weliswaar achtergrondinformatie voor het onderzoek, maar zijn geen uitgangspunt. In het onderzoek worden de reserves en voorzieningen weer van begin af aan onder de loep genomen.

Het is niet noodzakelijk om alle reserves en voorzieningen in het onderzoek te betrekken. Onderwerp van onderzoek zijn:

- de bestemmingsreserves (nummers 2.01 tot en met 2.18 op bladzijde 237 tot en met 238 van de Programmabegroting 2006), behalve de risicoreserve BTW-compensatiefonds (2.19). Laatstgenoemde reserve is al onderwerp van een landelijk onderzoek.
- de "eigen" voorzieningen (nummers 3.01 tot en met 3.04, op bladzijde 239 van de Programmabegroting 2006).

Geen onderwerp van onderzoek zijn de algemene reserves, omdat deze deel uitmaken van het weerstandsvermogen van de provincie, en de staten nog onlangs hebben aangegeven de omvang van dit weerstandsvermogen te accepteren.

Voorts maken de voorzieningen in de vorm van middelen van derden geen deel uit van het onderzoek, omdat deze middelen uitsluitend door de provincie kunnen worden doorgesluisd naar een bepaalde bestemming, zonder op de hoogte ervan invloed te kunnen uitoefenen.

Nadere uitwerking onderzoeksvraag

1. Het onderzoek richt zich op:

- het doel van de verschillende reserves en voorzieningen;
- het in meerjarenperspectief bezien van:
 - de noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen in relatie tot de daaraan ten grondslag liggende doelen;
 - de toereikendheid van de reserves en voorzieningen in relatie tot de daaraan ten grondslag liggende doelen;
 - de eventuele (financiële) ruimte in de reserves en voorzieningen in relatie tot de daaraan ten grondslag liggende doelen;
- een onderbouwing van de fluctuaties in de hoogte van de reserves en voorzieningen, zoals opgenomen in de meerjarenramingen;
- de wijze waarop de oorspronkelijke omvang van de reserves en voorzieningen is bepaald;
- inzicht verkrijgen in het verloop van de reserves en voorzieningen in de afgelopen vier jaar, om antwoord te krijgen op de vraag welk deel van de destijds beoogde doelstelling daarmee is bereikt;
- een onderbouwing van de hoogte van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2006.

2. Het onderzoek doet naar aanleiding daarvan gefundeerde uitspraken over het gewenste toekomstige verloop van de reserves en voorzieningen. En bevat voorts aanbevelingen met betrekking tot de wijze van gestructureerd omgaan met informatie- en gegevensverzameling omtrent de reserves en voorzieningen (zodat over een aantal jaren niet opnieuw dezelfde onduidelijkheden ontstaan).

3. Daarnaast krijgt de opdrachtnemer de ruimte om in zijn onderzoeksaanpak nog nadere onderzoeksvragen te formuleren.

Opdrachtnemer

De huisaccountant is aangesteld om de jaarlijkse controle uit te voeren en in dat kader oordelen te geven en suggesties voor verbetering te doen. Dan ligt het niet in de lijn, om hem daarnaast een adviesopdracht te laten uitvoeren over aangelegenheden, die tevens tot zijn controleterrein behoren. Zijn contract stelt daaraan ook beperkingen.

Voorstel is derhalve om aan een andere dan de huisaccountant de onderzoeksopdracht te verstrekken en wel door middel van een offerteaanvraag aan meerdere kandidaten. Het spreekt vanzelf, dat de opdrachtnemer collegiaal overleg zal voeren met de huisaccountant ter verkrijging van achtergrondinformatie over het onderzoeksobject.

Aanpak van het onderzoek

Aan de opdrachtnemer zal worden gevraagd zijn onderzoeksaanpak nader in te vullen en uit te werken en ter accordering aan de opdrachtgever voor te leggen.

Werkwijze

De staten benoemen een onderzoekscommissie ex artikel 151a van de Provinciewet. De Verordening op de onderzoekscommissies van provinciale staten (PS) is van toepassing. Een onderzoek als het onderhavige past niet binnen de taakopdracht van de Begeleidingscommissie Accountant (BCA). Bovendien is de huisaccountant eveneens lid van de BCA. Een "echte" onderzoekscommissie (ad hoc) beschikt bovendien over een aantal wettelijk toegestane middelen ter facilitering van haar onderzoek, die mogelijk goed van pas kunnen komen.

De onderzoekscommissie onderhoudt namens de staten het contact met de onderzoeker(s) en accordeert de door de onderzoeker(s) opgestelde nadere definiëring van de onderzoeksvraag en het plan van aanpak voor de verdere uitvoering van het onderzoek. Het is niet de opdrachtnemer die rechtstreeks aan de staten rapporteert, maar de onderzoekscommissie. Zij stuurt het rapport van de onderzoeker(s) aan de staten en voegt daaraan de eigen conclusies en aanbevelingen toe.

Duur van het onderzoek

De onderzoekscommissie rapporteert uiterlijk op 1 april 2006 aan PS van Drenthe. (Dan zijn de conclusies tijdig beschikbaar voor de voorbereiding van de Voorjaarsnota en algemene beschouwingen op 17 mei 2006.)

Budget

De onderzoekscommissie kan beschikken over een budget van maximaal € 35.000,-, waar zowel de kosten van de opdrachtnemer als de bijkomende kosten van de onderzoekscommissie uit moeten worden betaald. Dit bedrag wordt gedekt uit het budget van PS, bestemd voor onderzoeken (Kosten dual bestuur). Indien gedurende het onderzoek het budget ontoereikend blijkt te zijn, doet de voorzitter van de onderzoekscommissie daarvan tijdig en gemotiveerd mededeling aan PS. De commissie legt na afloop van het onderzoek verantwoording af aan de staten over de besteding van de beschikbaar gestelde middelen.

Ondersteuning

De statengriffier is secretaris van de onderzoekscommissie. Indien daarenboven ambtelijke ondersteuning nodig blijkt, geeft de commissie daartoe eerst een nadere specificatie van de inhoud, aard en omvang van de werkzaamheden, op grond waarvan nadere afspraken met de directeur-secretaris over ambtelijke bijstand kunnen worden gemaakt.

Vastgesteld d.d. 21 december 2005

MOTIE

Provinciale Staten van Drenthe, in vergadering bijeen op 9 november 2005,

kennis genomen hebbende:

van de brief van Gedeputeerde Staten van 27 september 2005, kenmerk 39/5.12/2005008570, inzake een Toelichting op meerjarenoverzicht reserves en voorzieningen,

constaterende dat:

deze toelichting onvoldoende beantwoordt aan het besluit van Provinciale Staten van 15 juni 2005 om Gedeputeerde Staten op te dragen een meerjarenoverzicht te verstrekken van te verwachten donaties en onttrekkingen aan de bestemmingsreserves en voorzieningen omdat er onvoldoende inzicht bestaat in de relatie tussen de doelstellingen en de omvang van de gereserveerde gelden,

constaterende dat:

Ernst en Young Accountants in het rapport van bevindingen "Beoordeling weerstandsvermogen 2004" vaststelt dat in de nota reserves en voorzieningen in een aantal gevallen vrijwel niets wordt vermeld over de toereikendheid of eventuele ruimte in reserves en voorzieningen en voorts dat tijdens de door de accountant gehouden interviews met de productgroepen is gebleken dat er weinig informatie beschikbaar is omtrent de toereikendheid en noodzakelijkheid van de reserves en voorzieningen,

vaststellende dat:

Provinciale Staten bij het beoordelen van de nut en noodzaak van de (hoogte van) reserves en voorzieningen over die informatie moeten kunnen beschikken,

besluiten:

2. een accountant opdracht te verlenen tot het doen van een onderzoek naar de toereikendheid van of eventuele ruimte in reserves en voorzieningen in relatie tot de eraan ten grondslag liggende doelen;
1. de begeleidingscommissie Accountant op te dragen een concreet onderzoeksvoorstel voor te bereiden en zo spoedig mogelijk ter besluitvorming voor te leggen aan de Staten,

en gaan over tot de orde van de dag.

A. Huizing
H.P.K.M. Looman